

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19, 110/19), како и врз основа на член 50 став 6 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/2019 и 229/20) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет *Турски јазик* за II одделение на деветгодишното основното образование за учебната 2020/21 година.

**KISA ÖĞRETİM
PROGRAMI**

**MAKEDONYA EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĞI
EĞİTİMİ GELİŞTİRME BÜROSU**

TÜRK DİLİ

II SINIF

**DOKUZYILLIK
İLKÖĞRETİM**

1. Giriş

Konuyla ilgili Türk dili için kısaltılmış öğretim programı, öğretim programı tarafından sağlanan ve belirtilen konu ve beklenen sonuçlara göre belirlenen ve düzenli olarak uygulananlar beklenen sonuçlara / hedeflere dayanmaktadır.

Kısaltılmış öğretim programı, 192 ders içinde gerçekleştirilmesi gereken belirli konuları ve öğretim birimlerini belirler ve normal programda belirlenen haftalık 6 ders fonunu gözönünde bulundurmaktadır;

Kısaltılmış programdan öğretim birimlerinin planlanması ve gerçekleştirilmesinde öğretmen, düzenli öğretim programında belirlenen hedefler / beklenen sonuçlar, belirli kavramlar, yöntemler ve faaliyetler tarafından yönlendirilir.

2. Konulara ve öğretim birimlerine genel bakış

Öğrenme Alanı:

- İLETİŞİM – 25 ders
- İLKOKUMA VE YAZMA 50 ders
- DİL- 40 ders
- OKUMA EDEBİYAT VE LEKTÜR-40 ders
- ANLATIM VE YARATICILIK -25 ders
- MEDYA KÜLTÜRÜ – 12 ders

Öğretim birimleri

İLETİŞİM - 25 ders

- Dinleme:
 - Dinleme kurallarını uygulayabilme ve dinlediğini anlayabilme
 - Düzeye uygun sorular sorabilme ve sorulara cevap verebilme
 - Tür, yöntem ve
 - tekniklere uygun
 - dinleyebilme

- **Konuşma:**
 - Konuşma kurallarını uygulayabilme.
 - Olay ya da varlıkların (nesne, hayvan, insan, durum) çeşitli özelliklerini gözlemleyebilme ve cümlelerle doğru ve amaca uygun olarak anlatabilme ve beceri kazanabilme.
 - Belli konularda kendini sözlü ifade ederek
 - konuşmaya katılabilme becerisini kazanabilme.
 - Tür, yöntem ve tekniklere uygun konuşabilme.

İLKOKUMA VE YAZMA 50 ders

Okuma ve Yazmaya Hazırlık

- **OKUMA VE YAZMAYA HAZIRLIK**
 - Cümlelerin söz dizimi (cümlelerin kelimelerden oluştuğunu kavrayabilme ve cümle için anlam kazandırabilme).
 - Kelime-cümle kurmaya yarayan sözcükler olduğunu kavrayabilme
 - Kelimede sesleri ayırt edebilme ve konuşurken sesleri doğru kullanabilme.
 - Yazma kurallarını uygulayabilme.
 - Grafik sembolleri kullanarak harf elemanlarını yazabilme.
 - Sözcük dağarcığını geliştirme.
- **Okuma (Kavram)**
 - Görsel materyallerle ilgili resimleri yorumlayabilme.
 - Harfleri sesin sembolleri olarak tanıyabilme, kavrayabilme ve bağlayabilme.
 - Kitaptan ve yazılı medyalardan kelimeler ve metinler okuyabilme
 - (metni takip ederek okuyabilme).
 - Noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyabilme.
- **Yazma (Kavram)**
 - Bitişik dik yazı (el yazısı) harflerini

- kurallarına uygun yazabilme.
- Eksik bırakılmış kelime, harf ve cümlede kelimeyi anlamlarına uygun olarak tamamlayabilme.
- Verilen resim, nesne, şekil-sembollere göre kelime ve cümleler yazabilme.

DİL- 40 ders

- **DİLBİLGİSİ**
 - Ses ve sedayı ayırt edebilme, sesleri kelimedede, kelimeleri cümlede doğru söyleyebilme ve telâfüz edebilme.
 - Kelime için anlam kazandırabilme.
 - Cümle kurabilme (cümledeki kelimeleri anlamına göre dizebilme).
 - Bildirme, soru ve ünlem cümlelerini ayırt edebilme becerisi kazandırabilme ve doğru kullanabilme.
 - Olumlu ve olumsuz cümleleri ayırt edebilme becerisini kazandırabilme.
 - Canlı ve cansız varlıkları (insan, hayvan, bitki, nesne,olay) adlandırabilme.
 - Adlar için anlam kazandırma ve cümlede adları ayırt edebilme.
 - Varlıkların tekil-çoğul oluşumunu kavrayabilme ve yerine göre doğru kullanabilme.
 - Hece için anlam kazandırma (kelimeleri çizgi kullanarak hecelere ayırabilme ve satır sonuna sığmayan kelimeleri ayırabilme).
 - Eylem bildiren kelimeleri kavrayabilme
 - Varlıkların her türlü özelliğini belirten kelimeleri kavrayabilme.

2. DÜZGÜN KONUŞMA VE YAZIM

- Cümleye büyük harfle başlama, kişi ve yer adlarının ilk harfinin büyük yazma gereğini anlayabilme.
- Büyük harf ve kesme işaretini doğru kullanabilme.
 - Sesleri ayırt edip doğru kullanabilme.
 - Yazıda noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanabilme.

OKUMA EDEBİYAT VE LEKTÜR- 40 ders

- Tür yöntem ve tekniklere uygun eserleri tanıyabilme, okuyabilme.
- Okuduğunu anlayabilme.
- Metnin unsurlarını ana karakter, yer, olayı ve okuduğunun ana düşüncesini belirleyebilme.
- Tür yöntem ve tekniklere uygun şiirleri okuyabilme (şiirde dize ve dördlüğü ayırt edebilme).
- Şiir okuma ve şiirin zihinde canlandırarak (dramatizasyon) okuma becerisini kazandırabilme.
- Sesli okuma tekniklerini öğrenebilme.
- Sessiz okuma tekniklerini öğrenebilme
- Türk kültürünü, kültür değerlerimizi ve farklı kültürleri tanıyabilme.

LEKTÜR

- Bağımsız olarak önerilen eserlerden bölümler okuma becerisini kazanabilme

ANLATIM VE YARATICILIK - 25 ders

- Sözlü Anlatım
 - Kısa içerikli konuları serbest ve soruları cevap vererek anlatabilme.
 - Olaylardan, görsellerden ve kelimelerden hareketle cümleler ve metinler oluşturarak sebest yorum yapabilme.
 - Olay ya da varlıkların (bitki, nesne, hayvan, insan) çeşitli özelliklerini gözetleyerek betimleyebilme.
 - Estetik özellikler taşıyan ürünler oluşturabilme
 - Duygu, düşünce ve hayallerini yaratıcı yollarla açıklama
- Yazılı Anlatım
 - Cümlelerdeki kelimeleri yerinde ve anlamlarına göre uygun yazabilme (kopya etme) becerisini kazandırma.
 - Cümlede verilen resim, şekil, sembol ve işaretlerin anlamlarını sözlerle yazabilme ve belli eş anlamlı sözcüklerle değiştirip yazabilme.
 - Yazılarında kendi yaşantısından ve günlük hayatından olaylar kısa metinler, TV de izledikleri bir içeriliği yazabilme (bir kişiyi nesneyi, hayvanı bitkiyi bir olayı, betimleyerek yazabilme).

- Kelimelerde farklı söylenen sesleri doğru yazabilme ve yazım kurallarını uygulayabilme.
- Bayram ve kutlamalarla ilgili tebrik kartı yazabilme becerisi kazandırma.

MEDYA KÜLTÜRÜ– 12 ders

- TV, CD, DVD, görsel araçlarını izleyebilme, kullanımını ve etkilerini öğrenebilme.
- Film ve diğer iletişim araçları arasındaki fark ve benzerlikleri fark edebilme (resimli kitap, kitap v.b) film seyretme alışkanlığı kazandırma.
- Tiyatro, kukla ve gölge oyununu tanıyabilme.
- Tiyatro ve edebi eser arasındaki farkı anlayabilme.
- Çocuk dergileri ve okumaya karşı ilgi uyandırabilme.
- Kütüphaneden yararlanmayı (kitap alma ve çevirme) sağlayabilme ve önemini kavrayabilme.
- Kitabı özenle kullanabilme.

(Bazı öğretim programlarında (ör. ana dil, yabancı diller), öğretim birimlerinin kesin bir bölünme yapılmasının mümkün olmadığı, öğretmen tarafından onu nasıl organize etmesi ve öğretim programında ne gerçekleştirmesi gerektiği konusunda didaktik önerilerde daha ayrıntılı talimatlar verilir ve konular ile ve programın ayrılmaz bir parçası olan alanların / bileşenlerin oranı ilgili toplam saat sayısını belirtir)

3. Didaktik Öneriler

(kısaltılmış programın gerçekleştirilmesi için karakteristik talimatlar getirilmiş, daha önce öğrenilmiş olanlarla bağlantılı, belirli öğretim birimlerinin birleştirilmesi, kullanılacak ek formlar, yöntemler ve faaliyetler, vb.).

Türk dili konusundaki kısaltılmış öğretim programının içeriği, konuların öğretimi ile entegre ve rasyonel planlanmasını sağlar: İngilizce (veya ikinci bir yabancı dil), tarih, coğrafya, sanat eğitimi, müzik eğitimi vb. Öğrencilerin okudukları/işledikleri yabancı dillerden gelen içeriklerle entegre planlamada, her iki dilin dilbilgisi kavramlarını benimsediğinde; Tarih dersinde (öğrenciler dilin tarihsel gelişimiyle tanıştıklarında); coğrafya dersinde (öğrenciler Türk lehçe ve şiveleri tanıtıldığında); Sanat eğitimi ile (yorumlanmış edebi metinlerden karakterlerin ve olayların sanatsal temsili ile); Müzik eğitimi ile (kafiye ve dil figürleriyle ilgili içerik yoluyla).

Entegre ve rasyonelleştirilmiş öğretim planlaması, program alanları arasında kısaltılmış bir öğretim programı bulunmalıdır. Bu iki program alanı arasında, örneğin Dil ve Edebiyat program alanları arasında olabilir örneğin, edinilen fonetik, morfoloji, sözdizimi, kelime bilgisi ve üslup ve yazım bilgilerinin uygulanması ve edebi metinlerden örnekler üzerinde test edilmesi gereken Dil ve Edebiyat program alanları arasında iki program alanı arasında olabilir. Üç program alanı arasında entegre ve kolaylaştırılmış öğretim planlaması görülebilir. Örneğin, Edebiyat, Anlatım ve Yaratılış ile Dil program alanları arasında örneğin edebi bir metinden kronolojik veya geriye dönük (kronolojik) anlatımın uygulanabileceği ve daha sonra bağlantı tespitleri olan yer, zaman ve tarz için zarf belirlemeleri belirtilebilir. Öğretim içeriğinin entegrasyonu ve rasyonelleştirilmesi sırasında, kişinin yaşına, yani öğrencilerin gelişim dönemlerine, olasılıklarına, gösterilen ilgiye, yeni bilgileri edinme hızına dikkat edilmelidir.

Söz konusu Türk dilinin içeriğinin genel planlaması, kısaltılmış öğretim programı uygulanması sırasında ve belirli eğitim dönemlerinin sonunda öğrenci başarısının değerlendirilmesi ile ilgili planlama içermelidir. Bu, değerlendirmenin öğretim sürecinin günlük, tematik ve yıllık planlamasının bir parçası olması gerektiği anlamına gelir. Öğrencilerin başarılarını değerlendirirken, başarılarının öğretim içeriğinin kavratılması ve tekratılması/çoğaltılması açısından yani, işlenmiş içeriğin kavranması, yani öğrencinin bunları kendi sözleriyle yorumlama yeteneğinin geliştirilmesi; öğrenilen içeriğin bilinen ve yeni unsurlarla belirli görevlerde ve diğer yeni durumlarda uygulanması; analiz, sentez ve değerlendirmenin daha yüksek entelektüel yetenekleri, yani öğrencinin öğeleri düzenleme, yeni bütünler halinde bir araya getirme yeteneği ve bir iddia veya çalışmanın gerekçesini veya bilimini değerlendirme yeteneği gibi özellikler dikkate alınması gerekir. Öğretmen, öğrencinin başarılarını öğretim standartlarına göre ölçme ve değerlendirilmesini (her alan için yaptıktan sonra öğrencinin notunu belirler.

Türk dil öğretiminin planlaması bu konudaki mevcut olan öğretim programı ve kısaltılmış öğretim programı ile koordineli olmalı ve tüm eğitim alanlarının (İletişim,Dil, Edebiyat ve okuma, Anlatım ve Yaratıcılık ve Medya kültürü) program içeriğini kapsamalıdır.

Bu kısaltılmış bir öğretim programı olduğu düşünüldüğünde, konu alanları için sınıfların sayısı belirlenirken, bu öğretimin okulda yürütülmesine ilişkin koşulların özellikleri dikkate alınmalıdır (öğretimin öğrenciler arasındaki sosyal mesafeye saygı gösterilerek gerçekleştirilmesi gereken yerlerde en az 2 metre olması gerekir. Bu özellikle eğitim evde yapılırsa öğretmen için koşullar (çevrimiçi olarak, yani uzaktan eğitim/internet üzerinden gerçekleşmesini gerektirebileceği için) koruyucu maske , (hijyen ürünleri vb.) kullanımı gözönünde bulundurulmalıdır. Kısaltılmış öğretim programının içerisindeki program planlamasının temeli konuların farklı tür ve seviyeden olması gereken hedefler dikkate alınmalıdır. Öğretimde tüm içeriklere eşit dikkat gösterilemez ve verilmemelidir. Öğretmenin onlara olan yaklaşımı, öğrencilerin bundan sonraki eğitimlerinde ve mezun olduktan sonra kendilerine uygulanacak kalıcı bilgi edinmeleri olmalıdır. Planlamada, başlangıç noktası olarak öğretme içeriğinin belirlenmesi, gerçekleştirilmesi için gerekli zaman çerçevesi ve belirlenen hedeflere ulaşma düzeyi de olmalıdır.

Türk dilinde kısaltılmış öğretim programın gerçekleştirilmesi için sınıfların kullanılması için aşağıdaki yıllık fon tavsiye edilir: Yılda 192 ders, ve önerilen öğretim alanları: İletişimi-25; İlkokuma ve Yazma -50 ders; Dil - 40 ders; Edebiyat ve okuma - 40 ders; Anlatım ve yaratım - 25 ders; Medya kültürü - 12 ders.

Eğitim Araç ve Gereçler:

- İlgili konu için okul düzeyinde seçilen ve Bakan tarafından onaylanan ders kitabı;
- Ansiklopediler, sözlükler, vb.
- İnternet, eğitim yazılımları;
- Dergiler
- Geleneksel sertifikalı çocuk dergileri (onaylı dergiler);
- Görsel işitsel araçlar ve konuya bağlı diğer araçlar
- CD (edebi metinler, ses kayıtları);
- Yakın çevredeki diğer öğrenme kaynakları: kültürel anıtlar, müzeler, kültür evleri, kütüphaneler, sinemalar, tiyatrolar, milli parklar (koşullar uygunsa), vb.

4. Öğretim kadrosu için normatif

Kısaltılmış öğretim programını, düzenli öğretim programında verilen öğretim kadrosu normuna göre bir öğretmen tarafından gerçekleştirilir.

Скратената наставна програма по наставниот предмет **Турски јазик за второ одделение во основното образование** ја утврди

Арх. Бр. 12-10257/4
01.10.2020

Министер,
Мила Царовска